

Մ Ա Ս Ն Բ .

ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆՔ ԵՒ ՄԱՂԹԱՆՔ

1

Տ Ա Ղ

Ամբիժ ի լոյս ընդ ջինջ պարզուած կապուտակ՝
Յոսկի նըշոյլս վառին ի դէմս Հոյլը աստեղց
Անդ ի կայտիս Հայկեան վեհից գումարտակ՝
Երգոց ի նուագ օրհնեն ըզՏէրն անըստեղծ .

Բոյր ծառանայ վերամբարձ

Յաշտից ի զոհ բոցարժարձ :

Ճախրեն զուարթունք փողարբ բամբերբ լուսերամ
Յաստղակուռ շղարշ ընդ կամարու յաղթ երկնից .

Դ՛ ամանակաց ընդ զիւս, հոյովս հասեալ ամ
Տօն խընդութեան նօթճէ յաշխարհ յաւերժից .

Անդր ամբառնան բիրբ աչաց

Ի լուսասփիւռ բոյլ քաջաց :

Ողջոյն ընդ ձեզ զոյգ դարագարձը յաղթական

Որ զերզ անդրիս յաւէտասրանչ վեհ կանգուն

Պատմիչք փառաց փայլիք դարուց անսահման .

Կեցջի՛ք ի Հայս իրր ըզփարոս մըշտարթուն :

Օ՛ն, խայտասցին Հարց ոսկերբ

Փողը հընչեսցեն ըազցր ի յերգ :

Այլ զաչաց բիրս յառեալ երկնիցդ ի խորան

Ի Բե՛զ հայիմ Լոյս սուրբ, յաղբի՛ւրըզ հրարուն

Քեւ խաւարչուտ բարձան արգելք ի սասան

Քեւ կենեղուտ գրոշմեցան շնորհք գերագոյն .

Հայկեան տառիցն ի քանդակ

Յաստուածագործն ի տախտակ :

Մեծն առաքեալ Հայոց՝ Մեսրոփը լուսաթիաց

Խըմբեաց զիւրեւ վեհ ճաճանչիցն ի նուրբ շոյ՝

Յիմաստնախոհ գրնդից կաճառս օժանդակ
Չեղեալ գերկիրս Հայոց ի գանձ մեծաճոխ .

Արբոցդ յաճին շնորհագեղ
Փայլեսցի լոյս հրաշագեղ :

Այլ յաւերժից պերճ դու վրկայ Արփոյ ոսկի
Փողփողենէջ դիմեմ լուսոյդ վարսագեղ .

Քե՛զ անկ թրւել զԱստեղց զանուանս ոչոգի,
Քե՛զ անկ հընչել Հայ Սոխակացն ըզգեղգեղ,

Չորս ողողեալ յալսրդ խոր
Հաներ ի կեանս նորանոր :

Ընդ նոյն ի գործս հանգոյն մեղուաց ի հաւար
Գեղանրկար կերտեն յուրանս բազմերփեան .

Անդ վեհագունը, Պարթեւածին անդ Սահակ
Անդ քահանայը, արբ հանճարեղը Հայկազնեան

Ոգիք, մուսայք ոլիմբեան
Հիմեն իւրեանց անդ կայան :

Վառեալք յեռանդըն սուրբ, ներկուոք լուսատուր՝
Ոսկւոյն ի բովս ձուլեալ կրեն շուտափոյթ

Ըզնորափթիթ լեզու չըքնաղ փառաշուր՝
Փաղփուն ի ցոլս աստեղեայ ջինջ հոսանուտ .

Մարդկունք շըքեղք երփնեբանդ
Մերս Աշխարհի Գուր գրասանդ :

Ողջոյն և քեզ Մամուլդ անխոնջ և արթուն
Քե պերճ կոթողք անմահ փառաց իմաստնոց .

Քառեակ դարուց անվերջ գործովք բազմաբղին
Անքակ դու զօղ ընդ Հարս ընդ մեզ, կեանք հրաբոց

Գանձուց ի մթեր հրաշափառ
Ի տիպ, ի գիրս շար ի շար :

Կեցջի՛ք, օն արբդ ըզգօնք դարուց ի դըրուտա՝
Յիմաստալիր բիւր տողս յեղեալս ի մատանցդ

Ի մեծաշոինդ ճորնչեալ մամլոյն անընդհատ
Գէզ դէզ վաստակը գայցեն ի լոյս գերապանձ,

Եւ գեղարոյք մերս Եղեմ
Պանծասցի յերկսրդ վըսեմ :

Քեզ եւս հանեմ երախտեաց բանս ի տաղից
Ազնւահարձ Գըշխոյդ Հանդրին անդընդոց .

Հայկեան Մամլոյն վայր նախընծայդ ուաջակից
Քե՛զ երգեսցեն փանդուունք յաղու կընտընտոց .

«Ողջոյն Հայոց ի դիմաց
Թագունհիզ վեհ լուսագեղաց» :

Օրհնեսցի ցանգ ձերդ յիշատակ լուսասփիւռ
Կաճա՛որ նախնեաց ի ձայն երգոց ու ի քընար,

Եւ միաշունչ մերձեալ ոսկերցդ ի համբոյր
 Գոչեմբ ուժգին սրբոհունդն հո՞ծ ի բարբառ
 Վե՛հ եթերացդ ի ստորեւ
 Կեցցէ՛ փառաց ձեր արեւ:

Հ. Գ. ՏԱՅԵԱՆ

Altezza, Eccellenze, Onorevoli Signori,

In un' aurora primaverile, un solitario ed il sole nascente ascendevano l' erta dell' Ararat; un diluvio di luce rosea inondava già gli abissi, mentre il mortale portava i gemiti del suo cuore fra i ghiacci eterni. Le roccie, come nuvole, si accumulavano sulla sua testa con islanci sospesi, sempre agitati e sempre immobili e la montagna sembrava una tempesta che si avvanza sull' orizzonte. Il profeta s' inoltrava nell' aurora della sua patria, per sognarne l' avvenire nell' orizzonte sconfinato.

È là, appunto su questa cima solitaria, testimonio del nostro passato, che ci appare in questi istanti il fondatore della nostra letteratura, *Mesrob*; è di là che, da quindici secoli, domina i paesaggi, che hanno creato i sorrisi della nostra letteratura, le rovine che ne spiegano le melanconie, gli incendii nei quali si accendono le sue ire. È tutta una processione panarmena che s'innalza verso la solitudine ove i primi raggi della nostra letteratura si confusero con quello dell' alba; ombre reali, suscitate dalla storia, ingegni scoperti dall' educazione, eroi creati dalla poesia, che vanno a cantare l' inno di una riconoscenza di quindici secoli.

Siamo profondamente commossi, Altezza, Eccellenze, onorevoli signori, di trovare in questo corteo così alti personaggi, così numerosi rappresentanti dell' Italia, e di poter salutarvi la sua bandiera. In questo momento, in cui le città armene vanno a gara nel solennizzare sì auspicato avvento, siamo fieri e lieti di poter annunziare ai nostri confratelli che furono con noi, in questa festa, Sua Altezza Reale, i rappresentanti delle autorità ecclesiastiche e civili di Venezia, i rappresentanti della stampa, venuti a celebrare con fratelli di paesi e secoli lontani, il vivo interesse, la gentile premura, tutta l' anima dell' ospitale ed amica Venezia.